وەزارەتی ناوخۆ
ژمارە: ١٥٣٥ لە ٢٠٢١/١/١٧

ڕێنمایی ژمارە (٢) ساڵی ٢٠٢١
ڕێنمایی ڕێکخستنی کاری نوسینگەکانی فێرکردنی شوفێری

پاڵپشت بەو دەسەڵاتەی پێمان دراوە لە یاسای وەزارەتی ناوخۆ ژمارە (٦)ی ساڵی ٢٠٠٩ و ماددەی (٣٦ برگەی/١) لە یاسای هاتووچۆی فیدراڵ ژمارە (٨٦) ساڵی ٢٠٠٤ بەرکار لەهەرێمی کوردستان بڕیارماندا بە دەرچواندنی ئەم ڕێنماییانەی خوارەوە:

ماددەی (١):

مەبەست لەم دەستەواژانەی خوارەوە ئەو مانایانەیە کە لە بەرامبەریان هاتووە بۆ مەبەستەکانی جێبە جێ کردنی ئەم ڕێنماییانە:

١- **وەزیر:** وەزیری ناوخۆی حکومەتی هەرێمی کوردستان.

٢-**بەڕێوەبەرایەتی گشتی:** بەڕێوەبەرایەتی گشتی هاتووچۆ لە هەرێمی کوردستان.

٣- **بەڕێوەبەرایەتی:** بەڕێوەبەرایەتیەکانی هاتووچۆ لە هەرێمی کوردستان.

٤-**نوسینگە:** نوسینگەی فێرکردنی شوفێری مۆڵەت پێدراو لە هەرێمی کوردستان.

٥-**بەڕێوەبەر:** بەڕێوەبەری نوسینگەی فێرکردنی شوفێری.

٦-**مامۆستا:** ئەو کەسەی وانەی تیۆری و پراکتیکی دەڵێتەوە لە نوسینگەکانی فێرکردنی شوفێری یان نوسینگەکانی پێگەیاندنی مامۆستایانی فێرکردنی شوفێری.

٧-**فێرخواز:** ئەو کەسەی لە نوسینگەکانی فێرکردنی شوفێری ناوی خۆی تۆمار دەکات بە مەبەستی فێربوونی شوفێری.

٨-**ئۆتۆمبێلی فێرکردن:** ئۆتۆمبێلێکە ئامادەکراوە بۆ ڕاهێنان لەسەر شوفێری کردن بەپێی ئەو مەرجانەی لەم ڕێنماییە دیاری کراوە.

٩-**نوسینگەکانی ئامادەکردنی ڕاهێنەر:** ئەو نوسینگەییە کە لە وەزارەتی ناوخۆ مۆڵەت وەردەگرێت بەپێی ئەم ڕێنماییە و ڕاهێنەر بۆ کارکردن لە نوسینگەکانی فێرکردنی شوفێری ئامادە دەکات.

١٠- **سەنتەری ڕاهێنان:** ئەو سەنتەرانەیە لە بەڕێوەبەرایەتیەکانی هاتووچۆی پارێزگا و ئیدارە سەربەخۆکان دادەمەزرێن بە مەبەستی ئامادەکردنی ڕاهێنەر بۆ نوسینگەکانی فێرکردنی شوفێری.

١١-**پەیمانگا:** پەیمانگای پەرەپێدانی ئەمنی و کارگێری و تەکنەلۆجیای زانیاری لە دیوانی وەزارەتی ناوخۆ.

١٢-**پرۆگرامی ڕاهێنەران:** ئەو پرۆگرامە فێرکارییە کە لە لایەن پەیمانگا بە هەماهەنگی لەگەڵ بەڕێوەبەرایەتیەکانی هاتووچۆ ئامادە دەکرێت.

مەرجەکانی پێدانی مۆڵەتی نوسینگە

ماددەی (٢):

یەکەم:

١- پێشکەش کردنی داواکارییەك بە وەزارەتی ناوخۆ/ بەرێوەبەرایەتی گشتی دیوان/ بەرێوەبەرایەتی کۆمپانیا ئەمنیەکان و مۆڵەت پێدان لە رێگای بەرێوەبەرایەتی گشتی هاتووچۆ.

٢- ئەنجام دانی (کشف) لە لایەن لیژنەیەکی تایبەتمەندی هەمیشەیی کە لە بەرێوەبەرایەتیەکانی هاتووچۆ بۆ ئەم مەبەستە پێك دێت.

٣- پێشکەش کردنی دکیۆمێنتی موڵکایەتی ئەگەر بارەگای نوسینگە موڵکی خۆی بێت یان گرێبەستی پەسەندکراو لە بەرێوەبەرایەتی باج ئەگەر بارەگای نوسینگە کرێ بێت.

٤- پێشکەش کردنی ناوی راهێنەران و بڕوانامەی فێربوونی راهێنەرایەتی شوفێری.

٥- پێشکەش کردنی لیستی ئۆتۆمبێلەکانی نوسینگە و کۆپیساڵیانەیان.

٦- هاوپێچ کردنی گشت بەڵگەنامە کەسیەکانی خاوەنی نوسینگە و بەرێوەبەر و راهێنەر و کارمەندان کارتی نیشتمانی یان (رەگەزنامەی عێراقی و ناسنامە و باری کەسی) ، کارتی زانیاری ، دوو وێنەی رەنگاورەنگ و کارتی نشینگەی خاوەن نوسینگە یان بەرێوەبەر ئەگەر کەسی بیانی بێت.

دووەم: مولەتی نوسینگەی فێرکردنی شوفێری بۆ ماوەی یەك ساڵ دەدرێت وسالانە نوێ دەکرێتەوە.

مەرجەکانی بارەگایی نوسینگە

ماددەی (٣):

یەکەم:- پێویستە بارەگای نوسینگە لەم ژوورانە پێك بێت:

١- ژووری بەرێوەبەری نوسینگە.

٢-ژووری راهێنەران.

٣-ژووری پێشوازی و تۆمارکردنی فێرخوازان.

٤-دوو توالێت بۆ ژنان و پیاوان.

٥-هۆلێکی راهێنانی پراکتیکی کە ڕووبەری لە (٣٠م٢) کەمتر نەبێت بە هەموو ئەو پێداویستیانەی لە هۆڵەکانی خوێندن لە زانکوکان هەیە.

٦-ژووری فێرکردنی میکانیکی.

٧-تابلۆیەکی ئاگاداری و تابلۆیەك بۆ هەڵواسینی نرخی وانەی تێوری.

دووەم: پێویستە نوسینگە ئەم تۆمارانەی خوارەوەی هەبێت:

١- تۆماری زانیاری فێرخوازان کەتێدا زانیاری تەواو لە سەر فێرخواز و کاتژمێرەکانی وانەی تیۆری و پڕاکتیکی تۆمار کرابێت.

٢- تۆماری وەرگرتنی پارە لە فێرخواز بەپێی کاتژمێرەکانی فێرکردن.

٣- هەر تۆمارێکی تر کە بەڕێوبەرایەتی هاتووچۆی گشتی بە پێویستی بزانێت.

سێیەم:- دەکرێت هەر (١٠) نوسینگە پێکەوە گۆرەپانێکی راهێنانی پراکتیکیان هەبێت کە لەشەش هەزار مەتر دووجا کەمتر نەبێت.

مەرجەکانی ئۆتۆمبێلی فێرکردنی شوفێری

ماددەی (٤):

١- دەبێت ئۆتۆمبێلی فێرکردنی شوفێری گشت مەرجەکانی توندوتۆڵی تێدا بێت بەپێی یاسا ورێنماییەکان دیاری کراون.

٢- ئامرازی (استوپ) لە تەنیشت فێرخواز کە لە لایەن راهێنەر بەکار دێت.

٣- ئامرازی (کلاج) لە هەمان شوێنی بڕگەی (١)ی سەرەوە.

٤- ئاوێنەیەکی بینینی پشتەوەی ئۆتۆمبێل کە لە لایەن راهێنەر بەکاردێت.

٥- ئاوێنەیەکی زیاد لە لایەن راهێنەر بەکاردێت بۆ بینینی لایی راستی شوفێر

٦- لۆگۆی نوسینگە بە شێوەیەکی بازنەیی لە (٤٠ سم) کەمتر نەبێت وتێدا ناوی نوسینگە بە گەورەیی نووسراو بێت و ئۆتۆمبێل بە هەر رەنگی بێت رێگەپێدراو دەبێت و لەسەر هەر دوو دەرگای پێشەوەی ئۆتۆمبێل دەچەسپێندرێت.

٧- لەسەر ناوەندی بانی ئۆتۆمبێل پارچە تابلۆیەکی سپی رووناك ڕووبەری (٥٠ سم) درێژ و (٢٠ سم) پان بێت و لەسەری بە رەنگی سوور دەنووسرێت (فێرکردنی شوفێری).

٨- لەسەر پشتی ئۆتۆمبێل لۆگۆیەکی سپی دەچەسپێنرێت و بە رەنگی سوور لەسەری دەنووسرێت (ئاگادار بە شوفێر لە ژێر راهێنانە).

٩- مودێلی رێگەپێدراوی ئۆتۆمبێلی فێربوونی شوفێری (٦) شەش مۆدێل لە مۆدێلی ساڵ کەمتر رێگەپێدراوە، ئەم شەش ساڵە لە رۆژی تۆمارکردنی ئۆتۆمبێل و وەرگرتنی تابلۆ ئەژمار دەکرێت.

١٠- سەبارەت بە ئۆتۆمبیلی بارهەڵگر بە هەمان بڕگەی (٩)ی سەرەوە (١٠) ساڵ دەکرێت کاری پێ بکرێت و لە رۆژی تۆمارکردنی ئۆتۆمبێل و وەرگرتنی تابلۆ ئەژمار دەکرێت.

دووەم:-

١- هیچ فێرخوازێك بۆی نیە راهێنان بکات لە سەر ئۆتۆمبێلێك کە هی نوسینگە نەبێت ، وسەرپێچیکار بەپێی یاسای هاتووچۆ مامەڵەی لەگەڵدا دەکرێت.

٢- هیچ کەسێك بۆی نیە هاوڵاتیەك فێری شوفێری بکات ئەگەر راهێنەر نەبێت و لەیەکێك لە نووسینگەکانی فێرکردنی شوفێری تۆمار کراو نەبێت وئۆتۆمبێلەکە هی نوسینگەی شۆفێری نەبێت، ولەکاتی ئەنجام دانی ئەم سەرپێچیە ئۆتۆمبێلەکە بۆ ماوەی (٧) رۆژ دەستی بەسەردا دەگیرێت.

مەرجەکانی بەڕێوەبەری نوسینگە

ماددەی (٥):

پێویستە بەڕێوەبەری نوسینگە ئەم مەرجانەی خوارەوە تێدا بێت:

١- هەڵگری ڕەگەزنامەی عێراقی بێت یان ئەگەر کەسی بیانی بێت بە شێوەیەکی یاسایی نشینگەی لە هەرێمی کوردستان هەبێت و نشینگەی بەسەر نەچووبێت.

٢- تەمەنی لە (١٨) ساڵ کەمتر نەبێت.

٣- خاوەن ڕەوشتێکی باش بێت بە پشتگیری بنکەی پۆلیسی تایبەتمەند و حوکم دراو نەبێت بە تاوانێك یان کەتنێکی ئابڕوبەر بە پشتگیری بەڕێوەبەرایەتی بەڵگەی تاوان.

٤- هیچ نەخوشیەکی گوازراوەی نەبێت بەپێی ڕاپۆرتی لیژنەی پزیشکی تایبەتمەند.

مەرجەکانی ڕاهێنەر

ماددەی (٦):

یەکەم:

١- بڕوانامەی ناوەندی کەمتر نەبێت.

٢- مۆڵەتی شوفێری هەبێت کە (٤)ساڵی بەسەردا چووبێت.

٣- تەمەنی لە (٢٢) ساڵ کەمتر نەبێت.

٤- هیچ نەخۆشیەکی گوازراوەی نەبێت بەپێی ڕاپۆرتی لیژنەی پزیشکی تایبەتمەند.

٥- خاوەن ڕەوشتێکی باش بێت بە پشتگیری بنکەی پۆلیسی تایبەتمەند و حوکم دراو نەبێت بە تاوانێك یان کەتنێکی ئابڕوبەر بە پشتگیری بەڕێوەبەرایەتی بەڵگەی تاوان.

٦- بڕوانامەی ڕاهێنەری بەدەست هێنابێت لە یەکێك لە نوسینگەکانی ئامادەکردنی ڕاهێنەران یان لە یەکێك لە سەنتەرەکانی ڕاهێنان لە بەڕێوەبەرایەتیەکانی هاتووچۆ.

دووەم:

ڕاهێنەر ساڵانە دەبێت بەشدار بێت لە خۆلێکی تازەکردنەوەی زانیاری لەو نوسینگە و سەنتەرانەی لە بڕگەی (یەکەم/٦)ی ئەم ماددەیە ئاماژەی پێ کراوە بە مەرجێك بڕوانامەی ڕاهێنانی هەبێت.

سێیەم: دەکرێت ئەفسەری هاتووچۆ یان هەر کارمەندێکی حکومەت وەك ماموستای وانەی تیۆری لەدوای ئەرکی فەرمی لە نوسینگەکان وانە بڵێتەوە بە مەرجێك بڕوانامەی ڕاهێنانی هەبێت.

ماددەی (٧):

١- لیژنەیەك لە بەڕێوبەرایەتیەکانی هاتووچۆ پێك دێت بەمەبەستی پشکنینی بارەگای پێشنیار کراوی نوسینگە وئۆتۆمبێلەکانی و گشت بەڵگەنامەکانی تایبەت بە ستافی نوسینگە و ڕاهێنەران و دڵنیابوون لە گونجانی لەگەڵ ئەم ڕێنماییە پێش بەرز کردنەوی داواکاری بۆ وەزارەتی ناوخۆ.

٢- لیژنەیەك لە بەڕێوەبەرایەتیەكانی هاتووچۆ پێك دێت بە مەبەستی پشکنینی ئاسایی و لەناکاوی نوسینگەکان ودەست نیشان کردنی سەرپێچیەکان و سزادانی سەرپێچیکاران.
٣- ئەم لیژنانەی بڕگەی (١و٢)ی سەرەوە هەر شەش مانگ جارێك دەگۆردرێت.

ماددەی (٨):

پەیمانگا بە هەماهەنگی لەگەڵ بەڕێوبەرایەتی هاتووچۆی گشتی و بەڕێوبەرایەتیەکانی هاتووچۆی هەرێم پرۆگرامێکی راهێنان ئامادە دەکات بەپێی ستاندارده جیهانییەکان کە تێدا وانەی تیۆری و پراکتیکی دیاری دەکات ودەبێتە پرۆگرامێکی ستاندارد و لە گشت نوسینگەکان جێبەجێ دەکرێت وسالانە ئەبدێت دەکرێتەوە.

ئەحکامە داراییەکان

ماددەی (٩):

یەکەم: رسومات:

١- بڕی (١,٠٠٠,٠٠٠) یەك ملیۆن دینار وەردەگیرێت وەك رسوماتی پێدانی مۆڵەتی کارکردن ونوێ کردنەوەی سالانەی مۆڵەت.
٢- بڕی (١٠٠,٠٠٠) سەد هەزار دینار وەردەگیرێت لە بڕی دروستکردن و نوێ کردنەوەی ناسنامەی بەڕێوەبەر و کارمەندان و راهێنەرانی نوسینگە و سالانە نوێ دەکرێتەوە.

دووەم: سزاکان:

١- بڕی (٢٥٠,٠٠٠) دوو سەد و پەنجا هەزار دینار پێبژاردنیان پێ دەدرێت بۆ هەر سەرپێچییێك لەکاتی پابەند نەبوونی نوسینگە بەم رێنماییە .
٢- بڕی (٢٠٠,٠٠٠) دوو سەد هەزار دینار پێبژاردنیان پێ دەدرێت بۆ هەر سەرپێچییێك لەکاتی پابەند نەبوونی نوسینگە بەو نرخانەی لە لایەن وەزارەت دانراوە بۆ هەر وانەیەکی فێرکردنی شوفێری تیۆری یان پراکتیکی.
٣-گشت پێبژاردنەکانی سەرپێچیەکانی هاتووچۆ لەسەر ئۆتۆمبێلی نوسینگە تۆمار دەکرێت دەکەوێتە سەر نوسینگە تەنانەت ئەگەر لە لایەن فێرخواز ئەنجام درابێت.
٤- بڕی (٧٥٠,٠٠٠) حەوت سەد و پەنجا هەزار دینار وەك رسوماتی بە شداربوون لە خولی ئامادەکردنی راهێنەر بۆ ماوەی (١٥) رۆژ کەمتر نەبێت لە سەنتەرەکانی راهێنان لە بەڕێوبەرایەتیەکانی هاتووچۆ.

سێیەم: ئەو رسومات و پیبژاردانەی لەم ماددەیە دیاری کراون دەخرێنە سەر ئەژمێری وەزارەتی ناوخۆ / بەڕێوبەرایەتی گشتی دیوان / بەڕێوبەرایەتی کۆمپانیا ئەمنیەکان و رێگە پێدان.

ئەحكامە كوتاییەكان

ماددەی(١٠):

یەكەم:

موڵەتی نوسینگە لەم حاڵەتانەی خوارەوە هەڵدەوەشێتەوە:

١- لەدەست دانی یەكێك لە مەرجەكانی پێدانی مۆڵەت.

٢-لەسەر داواكاری خاوەن موڵەت.

٣-كرین و فرۆشتن بە مۆڵەتی نوسینگە بەبێ رەزامەندی وەزارەت.

٤-سەرپێچی كردنی ئەم رێنماییە سێ جار زیاتر لە ساڵێكدا بەپێی راپۆرتی لیژنەی پشكنینی تایبەتمەند .

دووەم: لەكاتی مردنی خاوەن موڵەت دەكرێت خاوەندارێتی نوسینگە بگوازرێتەوە بۆ میراتگرەكەی بەپێی دابەش نامەی شەرعی و بە رەزامەندی وەزارەتی ناوخۆ.

ماددەی (١١):

١- ئەم رێنماییانە لە ٢٠٢١/٣/١ جێبەجێ دەكرێت و لە رۆژنامەی (وەقایعی كوردستان) بڵاو دەكرێتەوە.

٢- پێویستە گشت ئەو نوسینگانەی لە پێش دەرچوونی ئەم رێنماییە تۆمار كراون خۆیان بگونجێنن لە گەڵ ئەم رێنماییە تا ٢٠٢١/٥/١ بە پێچەوانەوە مۆڵەتەكانیان هەڵدەوە شێتەوە.

٣- كار بە هیچ فەرمان و رێنماییەك ناكرێت لە دوای دەرچوونی ئەم رێنماییە.

رێبەر أحمد
وەزیری ناوخۆ